

Troost elkaar

De eerste brieven die Paulus aan gelovigen uit de volken heeft geschreven, zijn 1 en 2 Thessalonicenzen (samen met de brief aan de Galaten). De apostel had de inwoners van Thessalonica (het huidige Saloniki) opgeroepen om zich van de afgoden tot de “levende en waarachtige God” te wenden en Hem te gaan dienen. Ze mochten dan uitzien naar de komst van Gods Zoon uit de hemelen die hen zou redden van de komende toorn (1 Thess. 1:10), zou opnemen in Zijn komend rijk en in Zijn eigen heerlijkheid zou doen delen (1 Thess. 2:12).

De gelovigen in Thessalonica hadden die boodschap ter harte genomen en vurig naar de komst van Christus uitgezien. Maar sommigen van hen waren gestorven terwijl Gods Zoon nog steeds niet was gekomen. Omdat er over het lot van deze mensen vragen waren gerezen, gaat Paulus op dit onderwerp in. Met zijn medewerkers Silvanus (of Silas) en Timotheüs (1 Thess.1:1) schreef hij:

“Maar wij willen niet dat u onwetend bent, broeders, wat betreft hen die ontslapen, opdat u niet bedroefd bent, zoals ook de overigen die geen hoop hebben. Want als wij geloven dat Jezus is gestorven en opgestaan, evenzeer zal God ook de door Jezus ontslapenen met Hem brengen. Want dit zeggen wij u door [het] woord van [de] Heer, dat wij, de levenden die overblijven tot de komst van de Heer, de ontslapenen geenszins zullen vóórgaan. Want de Heer zelf zal met een bevelend roepen, met [de] stem van een aartsengel en met [de] bazuin van God neerdalen van [de] hemel; en de doden in Christus zullen eerst opstaan; daarna zullen wij, de levenden die overblijven, samen met hen in wolken worden opgenomen de Heer tegemoet in [de] lucht; en zó zullen wij altijd met [de] Heer zijn. vertroost daarom elkaar met deze woorden” (1 Thess. 4:13-18)

Wie Gods bedoelingen kent, mag “hoop hebben”. Omdat Gods plannen nimmer falen, staat vast dat Zijn voornemens uiteindelijk verwezenlijkt zullen worden. Maar voor wie Gods bedoelingen niet kennen, is de toekomst duister. Zulke mensen hebben géén hoop. Ze hebben geen vast vooruitzicht en geen blijde verwachting voor de toekomst (Efe. 2:12). Ze zijn ontroostbaar wanneer ze geliefden moeten verliezen (1 Thess. 4:13). De apostelen wilden niet dat hun bekeerlingen “onwetend” zouden zijn, maar dat ze zich in de hoop zouden verblijden (Rom. 12:12).

De slapenden

De apostelen spraken niet over “de doden” of “de gestorvenen”, maar over “hen die slapen”. In het Nederlands (dat sterk door de Statenvertaling is beïnvloed) wordt het woord “ontslapen” van “slapen” onderscheiden en gebruikt als een synoniem van “sterven”, maar in de taal van de Bijbel zijn gestorven gelovigen: gezinsleden die “in slaap zijn gevallen”. Het Nieuwe Testament maakt tussen “slapen” en “ontslapen” geen enkel onderscheid. In de oorspronkelijke tekst van 1 Thess. 4:13 staat niet: “hen die ontslapen”, maar: “de slapenden”. Deze Bijbelse uitdrukking is een evangelie op zichzelf, want wie slaapt zal binnen afzienbare tijd weer wakker worden! Bij de gestorvenen is dat ook het geval. God zal hen wakker maken. Daarom heten ze: “de slapenden”.

Wie dit mogen weten, zijn bedroefd wanneer ze geliefden moeten verliezen. Maar ze zijn *niet* bedroefd “zoals de overigen die geen hoop hebben”. Want ze zijn er zeker van, dat wie sterft niet voorgoed is verdwenen. Wanneer de dag aanbreekt zullen wij met onze geliefden worden herenigd.

Als wij geloven

Op de vraag wie er een gelovige is en wat zo iemand gelooft worden er uiteenlopende antwoorden gegeven. Volgens de één mag men zich pas een gelovige noemen wanneer men jarenlang onderricht heeft genoten en met de inhoud van allerlei belijdenisgeschriften heeft ingestemd. En volgens de ander is ieder mens een gelovige, maar de inhoud van het geloof is bij iedereen verschillend.

De Bijbel geeft op deze vraag echter een duidelijk antwoord. Wie gelooft is ervan overtuigd dat Jezus is gestorven en opgestaan (1 Thess. 4:14). Zó eenvoudig is dat! Welnu, schreven Paulus, Silvánus en Timotheüs, “als wij geloven dat Jezus is gestorven en opgestaan”, dan mogen we weten dat God precies zó (door opstanding namelijk) de slapenden zal brengen. De slapenden zijn niet voor altijd weg, maar worden eens bij ons teruggebracht.

De oorspronkelijke tekst van vers 14 kan op verschillende manieren opgevat worden. De woorden “door Jezus” zouden een toevoeging bij het woord “slapenden” kunnen zijn, maar zouden ook kunnen horen bij het werkwoord “brengen”. Het Nederlands Bijbel Genootschap schreef:

“Want indien wij geloven, dat Jezus gestorven en opgestaan is, zal God ook zó hen, die ontslapen zijn, door Jezus wederbrengen met Hem”

Maar in de Telos-vertaling luidt dit vers:

“Want als wij geloven dat Jezus is gestorven en opgestaan, evenzeer zal God ook de door Jezus ontslapenen met Hem brengen”.

Volgens de eerste weergave zal Jezus in opdracht van God de slapenden terugbrengen. Volgens de tweede weergave heeft Jezus de gestorven gelovigen doen slapen en zal God hen samen met de opgestane Heer bij de op aarde levende gelovigen brengen. De tekst laat beide opvattingen toe, en uit het vervolg van de brief blijkt hoe een en ander in zijn werk zal gaan.

Een woord van de Heer

In de oorspronkelijke tekst van 1 Thess. 4:15 staat: “Want dit zeggen wij u in Herenwoord...” Wat de apostelen schreven was niet gebaseerd op onderwijs dat de Here Jezus aan Zijn discipelen had gegeven toen Hij nog op aarde was, maar het was gebaseerd op een bijzondere openbaring van de opgestane Heer vanuit de hemel. Het was “een woord van de Heer”.

De opgestane Messias heeft aan Zijn dienaren geopenbaard, dat “de levenden die overblijven tot de komst van de Heer, de ontslapenen geenszins zullen voorgaan”. Daaruit blijkt dat de Heer op een andere manier tegen de toekomst aankijkt dan wij.

Wanneer wij gelovige bloedverwanten, vrienden of kennissen verliezen, dan menen we dat zulke gestorvenen ons zijn voorgegaan. Ze zijn al in de hemel en ze “juichen voor Gods troon”, wordt er gezegd. Maar dat is niet wat de Bijbel leert. De Bijbel zegt over de gestorvenen het volgende:

“In de dood is Uwer geen gedachtenis; Wie zou U loven in het dodenrijk?” (Ps. 6:5)

“Wat voor gewin ligt er in mijn bloed, In mijn nederdalen in de groeve? Kan het stof U loven, Kan dat uw trouw vermelden?” (Ps. 30:10)

“Wordt in het graf uw goedertierenheid verkondigd, Uw trouw in de plaats der vertering? Wordt uw wondermacht in de duisternis bekend, Uw gerechtigheid in het land der vergetelheid? Maar ik roep tot U, o HERE, des morgens komt mijn gebed vóór U” (Ps. 88:12-14)

“Want het dodenrijk looft U niet, de dood prijst U niet; wie in de groeve zijn neergedaald, hopen niet op uw trouw. De levende, de levende, hij looft U, zoals ik heden doe; de vader maakt zijn zonen uw trouw bekend” (Jes. 38:18-19)

“De levenden weten tenminste, dat zij sterven moeten, maar de doden weten niets... Zowel hun liefde als hun haat en hun naijver zijn reeds lang vergaan; En zij hebben nimmer deel aan iets, dat onder de zon geschiedt” (Pred. 9:5-6)

Volgens de Bijbel kunnen levende mensen God loven en Hem vanwege zijn trouw prijzen, maar gestorvenen weten en kunnen helemaal niets. De christenen uit Thessalonica beseften dit, maar wij hebben dat besef verloren.

Wie zo denkt als de Bijbel, vraagt zich af hoe het in de toekomst met de doden zal gaan. Als de Messias op aarde terugkomt en neerdaalt uit de hemelen (1 Thess. 1:9-10), zullen wie in Hem geloven Zijn rijk mogen binnengaan (1 Thess. 2:12). Maar wat zal er dan met de gestorven gelovigen gebeuren? Moeten die wachten tot het einde der tijden? Is het waar wat Martha tegen de Here zei, dat ze zullen “opstaan op de laatste dag”? (Joh. 11:24). Als dat waar was, dan zouden “de levenden die overblijven tot de komst van de Heer de slapenden voorgaan”. Maar het is niet waar, zoals Paulus nog gaat uitleggen.

De komst van de Heer

Van de komst van de Heer om Zijn rijk op aarde te gaan vestigen en de gelovigen in Zijn heerlijkheid te laten delen gaven de apostelen de volgende beschrijving:

“Want de Heer zelf zal met een bevelend roepen, met [de] stem van een aartsengel en met [de] bazuin van God neerdalen van [de] hemel” (1 Thess. 4:16)

Wie deze beschrijving leest, denkt misschien dat er drie dingen zullen plaatsvinden wanneer de Heer komt: er wordt een bevel gegeven, een aartsengel zegt wat en iemand blaast op een bazuin. Maar in werkelijkheid wordt er maar één bevel gegeven. Dat bevel wordt in de Bijbeltekst op drie manieren omschreven.

Voor “een bevelend roepen” gebruikten de apostelen de term *keleuma*. Dit woord staat alleen in 1 Thess. 4:16 en verder nergens, in de hele Bijbel. Het betekent: “een commando”. Zoals de leider van een peloton kan roepen: “Nu!” en zodra hij dat roept, beginnen alle deelnemers te rennen. De Heer heeft het wereldgebeuren duizenden jaren zijn gang laten gaan en nooit ingegrepen. Maar plotseling zal dat anders worden. Er zal een commando worden gegeven en zodra dat commando klinkt, zal de afdaling naar de aarde worden ingezet.

“Met [de] stem van een aartsengel” is een nadere bepaling bij het woord “commando”. Het commando betreffende Christus’ komst zal met aartsengelstem worden gegeven. In de oorspronkelijke tekst ontbreken de lidwoorden, er staat: “in aartsengelstem”. Het woord “aartsengel” komt behalve in 1 Thess. 4:16 alleen nog maar voor in de brief van

Judas (vers 9). Judas, een halfbroer van de Heer Jezus, spreekt daar over de aartsengel Michaël die met de duivel twistte over het lichaam van Mozes. Het woord “aartsengel” betekent: de eerste engel, de oorspronkelijke engel, de engel die het eerst geschapen werd, of de belangrijkste engel. Een “aartsvader” is een “stamvader”. Vanuit de Bijbel weten we dat Michaël de aanvoerder is van de hemelse legermacht (Openbaring 12:7) en de grote engelvorst die het volk Israël ter zijde staat (Daniël 12:1). Het commando om de aarde aan de macht van de satan te gaan ontrukken zal door Michaël worden gegeven, of door de Here zelf met een geluid dat op de stem van Michaël lijkt.

“Met [de] bazuin van God” is een tweede bepaling bij het woord “commando”. Uit de toevoeging “met aartsengelstem” blijkt wie het commando zal geven. En uit de toevoeging “met een bazuin van God” blijkt welk doel het commando heeft.

Met “een bazuin van God” bedoelden de apostelen misschien: een buitengewoon luide bazuin, een bazuin met bovennatuurlijke kracht (vgl. Matth. 24:31 en Openb. 1:10). De Hebreeuwse stijlfiguur: “een vis van God” betekent immers: een bijzonder grote vis, een zeemonster. Maar de briefschrijvers kunnen ook bedoeld hebben: een bazuin die op bevel van God wordt geblazen, een bazuin die is bekleed met Goddelijk gezag. Toen God op de Sinai neerdaalde, klonk er zo’n bazuin (Heb. 12:19). Machtige engelen hebben een stem die klinkt als een bazuin (Openb. 1:10, 4:1, 8:13).

De functie van een bazuin heeft Paulus eens duidelijk omschreven:

“Immers, als [de] bazuin een onduidelijk geluid geeft, wie zal zich voor [de] oorlog gereedmaken”? (1 Kor.14:8)

Een bazuinstoot is het signaal voor de gewapende strijd. Wanneer de bazuin van God wordt geblazen, gaat het leger van God tot de aanval over. En die bazuin maakt géén onduidelijk geluid!

De doden in Christus

Wanneer de aanval op het rijk van satan wordt ingezet vanuit de hemel, dan mogen we verwachten dat de handlangers van de Boze worden uitgeschakeld en de tegenstander wordt gegrepen. Maar volgens de Bijbel is dat niet het eerste wat de Messias zal doen. Zijn eerste wapenfeit is het ontrukken van de gestorven gelovigen aan de greep van de dood. Want de apostelen vervolgden:

“En de doden in Christus zullen eerst opstaan” (1 Thess. 4:16)

Het woordje “eerst” verklaart waarom de levenden de ontslapenen “geenszins” zullen voorgaan (1 Thess. 4:15). Het tegendeel is het geval! De ontslapenen zullen juist als

eersten het onvergankelijke leven ontvangen. Later zou Paulus hierover aan de Korinthiërs schrijven:

“De bazuin zal klinken, en de doden zullen onvergankelijk worden opgewekt” (1 Kor. 15:52)

Het bazuinsignaal heeft de kracht van een Goddelijk bevel. Doden worden erdoor gewekt om zich te voegen in de gelederen van de Messias. “De door Jezus ontslapenen worden met Hem gebracht”.

Wij, de levenden

Het tweede gevolg van het bazuinsignaal wordt door de apostelen als volgt omschreven:

“Daarna zullen wij, de levenden die overblijven, samen met hen in wolken worden opgenomen de Heer tegemoet in [de] lucht” (1 Thess. 4:17)

Omdat de vorige zin luidde: “En de doden in Christus zullen eerst opstaan” ligt het voor de hand, dat er met de levenden die overblijven iets vergelijkbaars plaatsvindt. Geen opstanding uit de dood maar een transformatie van sterfelijkheid tot onvergankelijkheid. De apostel Paulus zou hierover later schrijven:

“Zie, ik zeg u een verborgenheid. Wij zullen niet allen ontslapen, maar wij zullen allen veranderd worden, in een ondeelbaar [ogenblik], in een oogwenk, bij de laatste bazuin; want de bazuin zal klinken, en de doden zullen onvergankelijk worden opgewekt en wij zullen veranderd worden. Want dit vergankelijke moet onvergankelijkheid aandoen en dit sterfelijke onsterfelijkheid aandoen” (1 Kor. 15:51-53)

Gelovigen die bij de komst van Christus nog in leven zijn, worden veranderd zonder eerst te sterven. Ze worden in een fractie van een seconde getransformeerd van aardse stervelingen tot onvergankelijke en onsterfelijke kinderen van God – net als de doden in Christus die een moment eerder waren opgestaan. Samen met de opgewekte doden gaan ze de Heer “tegemeet in de lucht”. De Heer is immers bezig om uit de hemel neer te dalen.

Wegrukken

Het normale Griekse woord voor “opnemen” of “omhoog dragen” is *anapheroo*. Dat woord werd door Lukas gebruikt toen hij schreef, dat Jezus van Zijn discipelen scheidde en “werd opgenomen in de hemel” (Luk. 24:51). In 1 Thess. 4:17 gebruikten de apostelen een ander Grieks woord, het werkwoord *harpazoo*. *Harpazoo* betekent “wegrukken” of “wegroven”, zoals blijkt uit de volgende Bijbelteksten:

“Van de dagen nu van Johannes de Doper tot nu toe wordt het koninkrijk der hemelen met geweld ingenomen, en geweldenaars *rukken het weg*” (Matth. 11:12).

“Of hoe kan iemand het huis van de sterke binnengaan en zijn huisraad *roven*, als hij niet eerst de sterke bindt?” (Matth. 12:29)

“Als iemand het woord van het koninkrijk hoort en het niet verstaat, komt de boze en *roofst weg* wat in zijn hart was gezaaid” (Matth. 13:19)

“Daar nu Jezus wist dat zij zouden komen en Hem *met geweld wegvoeren* om Hem koning te maken, ontweek Hij opnieuw op de berg, Hij alleen” (Joh. 6:15)

“...de wolf *roofst* ze en verstrooit de schapen” (Joh. 10:12)

“...niemand zal ze *rukken* uit Mijn hand” (Joh. 10:28)

“...niemand kan ze *rukken* uit de hand van mijn Vader” (Joh. 10:29)

“Toen zij nu uit het water waren opgekomen, *rukte* de Geest van de Heer Filippus *weg...*” (Hand. 8:39)

“Toen er nu grote strijd was ontstaan, beval de overste, bang dat Paulus door hen zou worden verscheurd, dat de soldaten zouden komen om hem uit hun midden *weg te rukken* en in de legerplaats te brengen” (Hand. 23:10)

“Redt anderen door hen uit het vuur *te rukken*” (Jud.:23)

“...en haar kind werd *weggerukt* naar God en naar zijn troon” (Openb. 12:5)

Alleen in 2 Kor. 12:2 en 1 Thess. 4:17 is *harpazoo* vertaald met “opnemen”, waardoor de indruk wordt gewekt dat in de oorspronkelijke tekst het werkwoord *anapheroo* voorkomt. In werkelijkheid staat ook hier het werkwoord *harpazoo*. De vertaling van 1 Thess. 4:17 had daarom moeten luiden:

“daarna zullen wij, de levenden die overblijven, samen met hen in wolken worden *weggerukt* de Heer tegemoet in [de] lucht”

Velen hebben zich afgevraagd waarom de apostelen een werkwoord gebruikten dat wijst op geweld en haast. Het antwoord is eenvoudig. De Heer heeft de aanval op het rijk van Zijn tegenstander ingezet. Het beslissende treffen zal spoedig plaatsvinden.

Gods toorn zal worden uitgestort over de volken en hun koningen (vgl. 2 Thess. 2:8, Openb. 19:11-21). Net zoals Sodom en Gomorra niet verwoest konden worden zolang Lot en zijn gezin daar nog verbleven, zo kan de Heer de volken niet oordelen zolang er onder die volken nog gelovigen zijn. Voordat de invasie op aarde begint, brengt de Heer de Zijnen in veiligheid. Terwijl ze een ogenblik geleden nog op aarde verkeerden, als gelovigen in de volkerenwereld, worden ze nu bij de hemelse legermacht ingelijfd en gaan daar zelfs sleutelposities innemen. Voor Paulus was dat iets vanzelfsprekends:

“Of weet u niet, dat de heiligen de wereld zullen oordelen? (1 Kor. 6:2)

Wanneer de dag van Gods toorn aanbreekt, bevinden de “heiligen” (de mensen die uit de wereld afgezonderd zijn om God en zijn Messias op een bijzondere manier te gaan toebehoren) zich niet meer op aarde maar maken ze deel uit van de onaantastbare hemelse legermacht.

Tegemoet

Als de bazuin klinkt, worden de levenden die Christus toebehoren samen met de uit de doden opgestane gelovigen weggerukt “tot een ontmoeting (Gr. *apentesis*) van de Heer in de lucht” (1 Thess. 4:17). Dit woord komt in het Nieuwe Testament slechts op enkele plaatsen voor, en wel de volgende:

“Toen nu de bruidegom uitbleef, werden zij allen slaperig en sliepen in. Maar te middernacht klonk een geroep: Zie, de bruidegom! Gaat uit, hem tegemoet! (letterlijk: tot een ontmoeting met hem)” (Matth. 25:6)

“En vandaar [d.w.z. uit Rome] kwamen de broeders, die van onze zaken hadden gehoord, ons tegemoet (letterlijk: tot een ontmoeting met ons) tot Forum Appii en Tres Tabernae, en toen Paulus hen zag, dankte hij God en vatte moed” (Hand. 28:15)

In de gelijkenis van de wijze en de dwaze meisjes die de Here Jezus eens vertelde, hadden tien meisjes gehoord dat er een bruiloft zou plaatsvinden. Ze gingen de bruidegom tegemoet en stelden zich langs de weg op met de bedoeling om zich bij hem te voegen zodra hij eraan kwam. Dan zouden ze hem naar zijn woning vergezellen om feest te gaan vieren.

Volgens het reisverslag van Lukas was Paulus eens als gevangene op weg naar Rome. Enkele christenen uit die stad hadden gehoord dat hij eraan kwam. Dus verlieten ze hun huis om hun geloofsgenoot te gaan inhalen. Ze begaven zich naar Forum Appii en Tres Tabernae (een kruispunt waar een marktplein was en waar zich drie kroegen bevonden). Daar ontmoetten ze Paulus om hem op zijn verdere tocht naar de stad te vergezellen. De apostel werd door deze uiting van genegenheid bijzonder bemoedigd.

In de brief aan de Thessalonicenzen gebeurt er iets vergelijkbaars. De levenden die tot de komst van de Heer zijn overgebleven worden samen met de uit de doden opgestane gelovigen weggerukt, de Heer tegemoet in de lucht. Niet met de bedoeling om daar te blijven zweven of om onmiddellijk op te stijgen in de hemel, maar met de bedoeling om de Heer te begeleiden tijdens Zijn afdaling naar de aarde. Wanneer Christus komt, zal Hij immers “verheerlijkt worden in zijn heiligen en bewonderd worden in allen die hebben geloofd” (2 Thess. 1:10)

In de Griekse tekst van vs.17 staat niet dat wie Christus toebehoren in DE wolken worden opgenomen. Het bepaald lidwoord ontbreekt. De vertaling “op de wolken” (NBG) is onjuist, “in wolken” (Voorhoeve) is correct. De “wolken” die in 1 Thess. 4:17 worden vermeld bestaan uit mensen (vgl. Heb. 12:1). De uit de doden opgestane slapenden en de levenden die waren overgebleven zullen “wolksgewijs” de Heer tegemoet gaan.

Altijd met de Heer zijn

“En zó zullen wij altijd met [de] Heer zijn” luidt het slot van vers 17. Vanaf het ogenblik waarop we de Heer ontmoet hebben in de lucht zullen we voorgoed bij Hem blijven. Waar Hij heengaat, zullen wij gaan. In wat Hij doet zullen wij worden betrokken. Wanneer Hij over de wereld gaat rechtspreken, zullen we erbij zijn en met verbazing worden bekeken door de stervelingen die het onderwerp zijn van dat gericht. Wanneer Hij teruggaat naar de hemel na het bestuur over de aarde aan Israël te hebben toevertrouwd zullen wij met Hem ten hemel varen. We zullen delen in zijn heerlijkheid en even zondeloos, onsterfelijk en onvergankelijk zijn als Hij (vgl. 1 Joh. 3:2-3, 2 Pet. 1:4).

“Vertroost daarom elkaar met deze woorden” is het slotwoord van Paulus’ betoog (1 Thess. 4:18). Gelovigen die “in slaap zijn gevallen” zijn niet beklagenswaardig en lopen niets mis. Ze zullen worden terug gebracht wanneer de Heer komt en samen met ons worden betrokken in de heerschappij van de Messias over de schepping.

Samenvatting

1. In de Bijbel worden gestorven gelovigen aangeduid als “de slapenden”. Ze heten zo omdat de Messias hen eens zal wekken.
2. Wie dit weet is vanzelfsprekend bedroefd wanneer hij geliefden moet verliezen, maar niet bedroefd zoals ongelovige mensen die geen hoop hebben.

3. Eens zal er een commando klinken. Dat commando zal met aartsengelstem worden gegeven, een stem die klinkt als een bazuin. Zodra het bevel klinkt begint de Heer af te dalen uit de hemel.

4. Op aarde heeft het commando tot gevolg, dat de slapende gelovigen opstaan en gelovigen die nog in leven zijn in een ogenblik onvergankelijk en onsterfelijk worden. Beide groepen gelovigen worden gezamenlijk, in wolken, weggerukt om de Heer te ontmoeten in de lucht. Ze gaan de Heer tegemoet om Hem “in te halen”, zoals de meisjes uit de gelijkenis de bruidegom (Matth. 25:6) en de Romeinse christenen de apostel Paulus tegemoet gingen (Hand. 28:15).

5. Vanaf het moment waarop ze Hem hebben ontmoet zullen ze altijd bij Hem zijn, en gezamenlijk met Hem optreden. Ze zullen in Zijn koninklijke waardigheid delen.

6. Aangezien de Heer bezig was om af te dalen naar de aarde, zullen ze samen met Hem de wereld gaan oordelen, en erbij zijn wanneer Hij zijn tegenstanders aan zich onderwerpt.

7. We mogen elkaar troosten – niet met het denkbeeld dat geliefden die ons zijn ontvallen “juichen voor Gods troon”, maar met het besef dat zij en wij op precies hetzelfde ogenblik de Heer zullen ontmoeten.

* * * * *